

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentul de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an 300 Lei
Pe 6 luni 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei

Foale bisericicească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Taina limbilor de foc

(+). Graiul e dar dumnezeesc, și limba e unealta lui. Celea ascunse ale gândului, ca și dorințele inimii, cu ajutorul limbii le destăinuim semenilor noștri. Vistierul bunătăților, așezându-se în chip de limbi de foc, pe capul celor ce-l așteptau întruniți în foisorul Cinei celei de taină, a lăsat și printr'asta să se înțeleagă că El e Dascălul ceresc al Bisericii lui Hristos. Apostolii, și toți mărturisitorii Cuvântului și vestitorii Adevărului veșnic cu vorba și cu fapta, au fost ucenicii Sf. Spirit. Și așa e și acum. Și tot așa va fi până la sfârșitul veacurilor. — Ce fericiți suntem că avem parte de așa școală! E întrebare însă ce ne și folosim de binefacerea ei, ori ba?

Adevărat că nu toți primesc în aceeași măsură din bogățiile nemărginite ale învățurii ce se dă în această școală. Dar asta nu-i pricină de întristare. Cu atât mai puțin de înstrăinare ori de încunjuare a școlii Sf. Spirit. Stăpân fiind și Dânsul, — ca și Tatăl și Fiul — al vieții și al morții, și cunoscător al firii noastre și a planurilor Dumnezeirii cu unul fieștecare dintre muritori, ni-se face parte de lumina și hrana potrivită nouă. Copiilor le grăiește ca unor copii. Bărbaților ca celor ce sunt în vârsta bărbăției. Tuturora li-se lămuresc căile menite lor și li-se arată și mijloacele de cari să se folosească pentru a lor mântuire. Și pentru a altora, de cumva sunt încredințați cu păstoria oilor și a mie-lușeilor Domnului. Papii, Dascălii Bisericii, și toți Sfinții, fie bisericani, fie mireni, îndrumărilor Dascălului ceresc au urmat, și așa s'a făcut că viețile lor au fost puternice dârze de lumină și izvoare de oțelire cu roade ce vor rămânea în veci de veci.

Spiritul Sfânt voește ca, toți câți umblă în școala sa, să fie și ei tot atâtea limbi de bine grăitoare cu vorba, cu fapta, cu tăcerea, cu strădaniile, cu stăpânirea de sine, în felul acesta vestind mărirea lui Dumnezeu acolo, unde le este rânduit să trăiască și să moară. Psalmistul invită luna, soarele, stelele, vânturile, negurile, apa, focul, paserile și toată zidirea să laude pe Făcătorul a toate. Mădu-larele trupului mistic al lui Hristos, însuflețite de Sf. Spirit, se cade cu atât mai vârtos să nu înceteze întru a preamări pe Ziditorul și Mântuitorul lor. Trecerea pe pământ e doar de așa scurtă durată, și încă de aici trebuie începută obișnuința cu una din fericirile veșniciei. Mai ales că și acum întru Dumnezeu ne mișcăm, viem și suntem. Dar ceața ce ni-se lasă pe ochii minții în urma trăirii departe de dumnezeescul Mângăietor nu îngăduie să vedem acest adevăr mareț, în stare să iluminem întreaga-ne existență terestră.

Mari și minunate taine se lămuresc la lumina limbilor de foc. De ne-ar sluji de îndemn spre înălțimile Spiritului!

O aniversară

— In memoria martirului național Dr. Zaharie Pop —

de AUGUSTIN POP

Superiorul provincial al Basilianilor români

La 19 Februarie 1944 se împlinesc 25 de ani dela moartea martirului național Dr. Zaharie Pop. Intre frământările și luptele anului 1919, moartea lui a fost înregistrată numai în fuga evenimentelor. De atunci el își doarme somnul sub o simplă cruce de lemn, în cimitirul sf. Mănăstiri dela Prislop, jud. Hunedoara.

Cine a fost Dr. Zaharie Pop? A fost un distins și zelos preot al Arhidiecezei de Blaj, doctor în teologie de Viena, cu o pregătire teologică superioară și cu alese aptitudini. El făcea parte din elita clerului nostru, și era una din mari nădejdi de mâne ale Bisericii noastre.

În anii de frământări și de plămădire a României mari, Dr. Zaharie Pop, pentru caracterul său ferm și naționalismul său ineluctabil, a fost obiectul a diverse prigoniri politice, a cărora cunună a pus-o temnița din Seghedin, în care a avut de tovarăși pe regretatul Dr. V. Braniște din Lugoj, pe Dr. Dumitru Manu, pe Adrian Oțoiu, Ioan Clopoșel și alții câțiva.

Persecuțiile îndurate în lunile dinaintea întemnițării sale, precum și aerul îmbăcsit al închisorii, au introdus în trupul viguros al lui boala neiertătoare a tuberculozei. Din temnița din Seghedin a plecat de dreptul la Mănăstirea Prislopului, unde părinții ieromonahi basiliani de atunci l-au primit cu multă dragoste și atenție. Aici s'a stâns încet, ca o lumină ce se mistuie, Dr. Zaharie Pop, după patru luni de suferință, asistat fiind în boala și moartea lui de scriitorul acestor rânduri, pe atunci ieromonah la acea mănăstire.

Fraților, cari l-ați cunoscut, refaceți-vă amintirile și dați-le în vileag, căci vrednic este omul, de recunoștința postumă a Bisericii și Neamului său. Sub înfățișarea lui blândă se ascundea un suflet sacerdotal de-o mare puritate, și-un suflet românesc de-o mare fermitate.

Fermitatea aceasta a relevat-o însuș judecătorul lui de instrucție dela Seghedin, care, punându-i întrebarea: „Adevărat este, că Dta ai dorit intrarea României în războiu, pentrucă prin aceasta sperai încorporarea Ardealului la România?” — a primit răspunsul: „Da, aceasta a fost cea mai ferbinte dorință a inimii mele, și dacă aceasta este o crimă, aduceți în temniță pe toți Românii din Ardeal, căci toți gândesc la fel!”

„Tot respectal față de un atare răspuns curajos!” — s'a exprimat mai târziu judecătorul de instrucție despre răspunsul de mai sus.

Privind acea cruce de lemn, bătută de ploii și vânturi, an de an, de câteori datorita și pietatea m'a dus la această sfântă mănăstire, — m'am decis, ca din prilejul aniversării de 25 ani dela moartea lui, să i se ridice un monumente de marmoră, vrednic de acest zelos preot și român neînfricat, jertfă a naționalismului său. — Acest gând l-a avut deja Dr. V. Braniște, cu concursul tovarășilor săi de temniță, dacă moartea nu l-ar fi răpit și pe dânsul dintre cei vii.

Conducerea mănăstirii înse nu mai poate lăsa acest mormânt în uitare, ci va face toate eforturile ca, în măsura puterilor, să se ridice un monument funerar demn de memoria aceluia care a luptat, a suferit și a murit ca un martir al cauzei naționale îngropat acolo. Impărtășind acest gând Dlui Dr. Dumitru Manu, dânsul a binevoit să contribuie îndată cu suma de 5000 lei în scopul aceluia monument, relevând, că sunt și alții, tovarăși de suferințe ori prietini ai decedatului, cari voiesc să contribuie la ridicarea crucii funerare și să participe la aniversarea lui, care se va face cu ocazia sfințirii monumentului.

Părinte Zaharie, Biserica și Neamul nu te uită. Jertfa ta nu a fost zădarnică. Pomenirea ta o vom eterniza-o în curând cu slove tăiate în piatră, între pioase rugăciuni, lângă mormântul tău modest din ctitoria Domniței Zamfira, la Mănăstirea Prislopului.

„Fructe amare“. Sf. Părinte Plus XII a primit Miercuri în audiență membrii Colegiului Purpuraților, cari i-au prezintat felicitări de ziua sa. Cu acest prilej, în prezența alor 19 cardinali, Vicarul Domnului a rostit o cuvântare pe cât de revelatoare, pe atât de mișcătoare. Reținem din ea — după agenția Rador — celea ce urmează:

[..]. În momentul când se coc fructele amare ale falselor teorii vechi și noi, înalta Noastră misiune Ne impune să apărăm și să salvăm moștenirea spirituală a sfinților și luminaților noștri predecesori, și să denunțăm cu hotărîre, dar și cu iubire, greșelile care stau la rădăcina atâtor nenorociri, pentru ca oamenii să se ferească de ele și să reintre pe calea mântuirii.

[...] Glasul Nostru este glasul sentinelei neadormite, pusă de Dumnezeu să aperse familia umană; în ajunul uriașului conflict, glasul Nostru a fost strigătul izbucnit dintr'o inimă părintească îngrozită și sfâșiată de vedenia catastrofei iminente, dar acest strigăt se inspira dintr'o mare iubire pentru toate

popoarele fără nicio deosebire, din iubirea lui Cristos care învinge totul și care ne îndeamnă și ne înflăcărează”.

Aci Sf. Părinte a precizat că gândurile și iubirea Lui se îndreaptă spre *națiunile mici*, târîte și ele în vârtoarea prăpădului deslănțuit și devenite teatrul tuturor grozăviilor ce lovesc și populația neluptătoare și stărpească tineretul și nădejdea viitorului. Apoi a continuat:

[...] „De sigur nu vă așteptați să vă expunem aici amănunțit tot ce am încercat și căutat să realizăm pentru a ușura suferințele lor, pentru a îmbunătăți condițiile lor morale și juridice, pentru a ocroti drepturile lor religioase imprescriptibile, pentru a le ajuta în nevoile lor.

Fiecare cuvânt adresat de Noi în acest scop autorităților competente și fiecare aluzie făcută de Noi în public, au trebuit să fie cântărite și măsurate cu cea mai mare grijă, chiar în interesul celor aflați în suferință, pentru ca nu cumva, fără voia Noastră, să facem situația lor mai grea și mai insuportabilă.

„Este dureros și este de plâns — a spus mai departe Papa — să constatăm că adesea, în cursul acestui război, judecata morală pronunțată asupra unor anumite acțiuni în contrast cu dreptul și cu legile umanității a fost în funcție de faptul că cel răspunzător face parte din una sau din cealaltă tabără, fără a se ține seama dacă aceste acțiuni sunt sau nu conforme cu normele dictate de Judecătorul cel veșnic.

Pe de altă parte, aplicarea progresivă a mijloacelor de luptă care nu fac nici o deosebire între obiectivele militare și cele nemilitare, precum și violența tot mai mare a tehnicii de război, atrag atenția asupra primejdiei pe care o cuprinde întrecerea tristă și necruțătoare de atacuri și de represalii, în paguba nu numai a fiecărui popor în parte, ci și a întregii comunități a națiunilor.

Noi, cari dela începutul conflictului am făcut tot ce ne-a stat în putință pentru a convinge pe beligeranți să respecte legile umanității în războiul aerian, ne simțim datori,

spre folosul tuturor, să-i mai indemnăm încă odată să respecte aceste legi”.

Va fi ascultat barem acum glasul părintesc? — Rămâne să se vadă.

O punere la punct

— Papa și luptele lui I. Micu Clain —

Stăm încă tot sub impresia frumoaselor serbări dela Blaj, menite să răscolească un colț al trecutului nostru de luptă pentru desrobire, în aceeași vreme să pună încă odată în lumină rolul covârșitor, ce-l are sfânta noastră Unire cu Roma, în trecutul neamului românesc. — Și dacă serbările, în ce privește fastul lor extern, nu a reușit așa cum era contemplat, se explică foarte ușor din interesele politice ale Statului, cari impuneau anumită rezervă. Dar nici o rezervă nu se impunea în cale evidențierii adevărului în mod integral: că numai Unirei noastre cu Roma, numai catolicismului nostru sunt a se atribui luptele și biruințele trecutului.

Ori, noi ne-am impus asemenea rezerve. Am permis să fie prezentate luptele lui Micu ca ceva absolut izolat, ba chiar neînțeles și neapreciat pe deplin din partea cercurilor conducătoare ale Bisericii catolice, din partea supremului lor ale aceleia: Sfântul Scaun dela Roma. Așa am ajuns apoi să vedem — cei drept, numai în gazete cu caracter provincial, citite de anumiți preoți, totdeauna îmbătați cu apă rece — folosindu-se și aceste serbări ca o armă împotriva noastră, defaimându-se Unirea cu Roma și Căpitanul întregii creștinătăți, proslăvindu-se alte legături ale noastre, zise strămoșești și firești, oricât de sărace în rezultate spirituale ori politice, dar create de fatalitatea istoriei noastre!

Fenomenul nu e nou. Ne aducem aminte, cum după celalalt război mondial, când sub presiunea momentelor fericite se vorbea tot mai insistent de o apropiere între cele două Biserici naționale, au început să apară în anumite centre broșuri cari defăimau Biserica unită și pe marii bărbați ai ei; una din aceste broșuri se năpăstise cu deosebire asupra lui Petru Maior, prezentându-l ca pe

cel mai mare adversar al catolicismului. Trebuie să vină P. Măgureanu, care cu competența-i istorică să arate, cum acest om — deși infiltrat de idei iosefiniste — a trăit și a murit ca adevărat catolic. — Când a fost desvelirea monumentului marelui luptător Vasile Lucaciu, un orator de înaltă treaptă bisericească, desigur nu catolic — a crezut că poate răstălmăci și inscripția pusă de Lucaciu la biserica din Șişești: pro sancta Unione Rumaenorum...

Ce să ne mirăm acum?...

Din partea aceasta suntem absolut niștiți și nu am lua cuvânt, dacă nu am găsim de necesar să punem în *lumina adevărată* rolul ce l-a putut avea sf. Scaun de atunci și *cercurile Bisericii romane* la marea tragădie a Episcopului martir.

Înainte de toate trebuie să recunoaștem oricine, că lupta pe care a dus-o Episcopul Micu-Clain era o luptă de *ordin politic*, de *politica internă* a țării, cum am zice astăzi. Iar împotriva unui pronunțat amestec al Papei de ori când, în politica internă a unei țări, chiar aceia ar protesta mai mult, cari acuză pe Papa că nu l-a susținut pe Inocențiu

Lupta lui Micu de fapt a rămas între frontierele țării, fără ca autoritatea supremă a Bisericii să fi fost în măsură a interveni. Nici instituirea *teologului iezuit* nu a fost un act al acestei autorități, ci al împăratului, nenorocul a fost, că neavând iezuiți români, cum avem astăzi, se puneau de neam străin. Dar și așa, Episcopul a dus-o bine cu iezuiții, încât scriitorii sași îl numesc o expozitură și un protejat al lor (v. Bunea, Ep. I. M. Klein, p. 146), până la 1738. În acest timp — la 40 ani după Unire, când instituția atare își pierduse mult rosturile — diploma împăratului pune pe iezuit în sarcina domeniului episcopesc, perpetuând instituția cu atare. De aci a izvorit conflictul. Toate stăruințele Episcopului și ale clerului au rămas zadarnice: prin *rescriptul* din 9 Sept. 1738 împărăteasa a menținut diploma dela 1738. „Așa dară Episcopul, în loc să-și vadă împlinită o dorință fierbinte, justă și echitabilă și întru toate potrivită cu demnitatea episcopicească și independența bisericească, își pierd

FOIȚA „UNIRII“

In numele Academiei române Cuvânt la prasnicele lui Inocențiu Micu

Creățiunile naturii sunt creații ale Ziditorului a toate, și drepturile numite naturale sunt drepturi divine în același timp. Neamurile lumii, alături de om, intră în cununa operei divine. Cu toate deosebitelile științe cari cercetează viața popoarelor, structura lor intimă, încă nimeni n'a putut deslega misterul cum se naște un neam, cum se naște o limbă, un suflet național colectiv, ca o dovadă că neamul e o creație a lui Dumnezeu prin ceeace numim legi naturale. Știința, puterea omenească, încă nu a dat naștere nici unui popor nou în lume, nici unei limbi nouă.

Ca toate realitățile, naturii un neam se constată istoricește ca existând biologic, în mijlocul altor neamuri. Dar pentru trecerea la acțiune, la luptă pentru punerea în valoare a specificului național în cadrele unui ideal de viață, nu mai sunt suficiente puterile naturale biologice, ci e nevoie să fie deșteptate, întărite și puse la bătaie forțele spirituale ale unui popor. Iar minunea aceasta de a deștepta un neam la conștiința de sine, de a

schimba energia lui statică în energie dinamică, o săvârșește produsul specific omenească pe care-l numim cultură, și în primul rând cultura națională. Ea schimbă un neam ce trăia cu puterile sale biologice, într-o națiune care trăește, crește și învinge prin spirit, în lupta pentru dobândirea valorilor spirituale etern valabile.

Fiii unui popor, personalitățile culturale și naționale din sânul lui, cari au suflat mai întâi din buciumele deșteptării la conștiință și luptă națională, se numără între întemeietorii acelei națiuni, în înțelesul de comunitate biologică conștientă de destinul ei în lume.

Vlădicul Inocențiu Micu Clain, care a văzut lumina zilei înainte cu două veacuri și jumătate, a fost între cei dintâi întemeietori ai națiunii române conștiente și luptătoare.

El avea rarile calități și marile puteri spirituale care se cer pentru un asemenea întemeietor. Se ridicase din străvechea și sănătoasa pătură românească a țărânimii dintr-o regiune populată mereu cu neamul nostru; se împărtășise de toată cultura vremii sale, se adăpase dintr-o profundă credință creștină. Și era înzestrat cu o inimă arzătoare de dragostea neamului său până la mistuire.

„Așa-mi simt sufletul meu și așa sunt îndemnat de el — scrie Nunțiuului papal din Viena — încât tot ce pot face pentru bunăstarea clerului și națiunii mele asupra, nu

m'as îndoi a o îndeplini o singură clipă, chiar și cu vărsarea sângelui meu”.

Scrie așa cu o sută de ani înainte de 1848, dar în el vorbea nu numai Vlădica de atunci, ci și sufletul tribunilor din veacul viitor.

Și un tribun, un erou martir al națiunii a rămas până la moartea sa în exil.

Dar el a știut că precum puterea lui de luptă a născut din sufletul luminat și deșteptat prin cultură, așa și învierea neamului său va veni tot prin cultură. De aceea s'a mutat dela Făgăraș la Blaj, și a pus temelile cetății culturale a românilor dela vestul Carpaților, în mijloc cu biserica ajutătoare și îndrumătoare în cele divine, și în cele înalte omenești, ca și divine, în cultivarea valorilor morale și naționale.

Iată pentru Academia Română, sau premul lor cultural al neamului, a ținut să se închine prin glasul meu memoriei întemeietorului de școale și neînfricatului Tribunal național: Vlădicul I. M. Clain, cu acest prilej solemn.

Pilda lui fie rodnică azi, și în toate veacurile viitoare.

I. Agârbiceanu

Ostașii știu să lupte, ce-i de acasă sunt datori să știe a munci.

și simpatiile părinților iezuiți, cu cari trăise mulți ani în deplină armonie, și cari pe timpul acela aveau o mare influență și în Sibiu la prefectul armelor împărătești, și la Curtea din Viena, și la statul catolic transilvan, și prin aceasta își accelerează căderea", spune Bunea (o. c. p. 152).

Abia după fuga sa la Roma, Episcopul Micu prezintă Papei doleanțele românilor din Ardeal. Papa, la care intervenise și Curtea din Viena, probabil și iezuiții maghiari, „află că cererile episcopului nu-i stă în putere a le împlini, însă ca să ușureze acestuia întoarcerea la reședința sa, porunci Cardinalului Paoluci, care era Nunțiu la Viena, să meargă la împărăteasa, și fără a-i aminti nimica despre recursurile Episcopului să-l recomande pe acesta în numele Papei și să-l scuze că a mers la Roma pentru a vizita pragurile apostolice” (Bunea, o. c. p. 183).

Cine poate spune deci, că Papa nu l-ar fi înțeles pe Episcopul român, că l-ar fi abandonat, că s'ar fi aliat cu dușmanii lui? Din contra, Papa face tot ce-i stă în putință: poruncește (nu sfătuește) Nunțiuului să meargă la împărăteasa, eufemizează cazul cu fuga aceluia, prezentându-o ca o călătorie obligată „ad visitanda limina”, cere scuze pentru fuga precipitată, despre care însuși Episcopul a recunoscut, că a fost izvorul relelor (Bunea o. c. p. 176).

Nunțiuul s'a și prezentat la împărăteasă și, în raportul său d. 4 Sept. 1745, arată ce pornită a găsit-o pe împărăteasă împotriva Episcopului, spunând faimoasele cuvinte: că ar fi vrednic de condamnare la moarte („che meritava di essere condannato all' ultimo supplicio”). Congregația răspunde la 25 Sept. 1745 Nunțiuului, că Sf. Părinte a rămas dureros surprins (veramente e stato molto sensibile), de impresia Maestății Sale asupra Prelatului, cu atât mai vărtos, că pentru a-l aresta, îi lipsește orice autoritate (Ella manca di ogni autorità), și că asemenea lucru nu se poate face unei persoane investite cu caracter episcopal, decât informând Sf. Scaun de acuzele ce i-se pot aduce (Scrisoare comunicată din arhivele Congregației, de Rev. canonic Ștefan Bălan).

Unde e aici solidarizarea Papei cu dușmanii Episcopului? Nunțiuul papal dela Viena a sprijinit dela început luptele Episcopului, cum se vede din mai multe scrisori prin cari, în anul 1741, acesta îi mulțumea pentru intervențiile lui puternice. În toamna aceluiaș an, Nunțiuul stăruie ca Episcopul să meargă în fruntea unei delegații la Presburg, unde era adunată dieta, fiind și împărăteasa M. Teresia de față. Boala l-a împiedecat pe Inocențiu să realizeze această idee, rămânând toată nădejdea în intervențiile Nunțiuului.

Refugiat la Roma, Episcopul primea de acasă corespondență și bani, tot prin mijlocirea Nunțiuului. În anul 1746 Card. Albani trimite la împărăteasa o scrisoare în favoarea Episcopului, arătând, că aceasta în acțiunile sale nu a avut în vedere nici un profit particular, ci numai binele credincioșilor, prezentând un memoriu al lui, în care se arată toate nedreptățile făcute Românilor. Împărăteasa stăruia ca episcopul să-și dea dimisia, cu toate că și Episcopul dela Muncaciu, Olșavski — deci o altă față bisericească — cerea revenirea lui Clain.

A intervenit conflictul cu Vicarul Aron pe motivul excomunicării iezuitului, punerea sechestrului pe venitele episcopiești, ca să nu i-se mai poată trimite nimica: în această stare de strâmtorare, după ce i-se împlinesc și ultimele condiții puse de el, Episcopul își dă dimisia cerută de Papa. Dar ce alta putea face Papa? Este un principiu canonic: „quem mala olebs edit”, — dacă un preot nu mai poate lucra undeva, nu din vina lui, ci pentru răutatea poporului, Episcopul îl amovează dela parohie. Lui Clain i-s'a pus în vedere, că Papa a mișcat toate pietrele la Curtea din Viena, dar toate au fost înzădar, așa că dacă el s'ar întoarce în dieceză, i-ar fi periclitată chiar viața, iar dacă ar absenta mereu de acolo, dieceza ar fi lipsită de păstor (... notum facit tibi III-mo et Revmo D. Ioanni Innocentio Klein Episcopo Fogarasiensi praesenti, audienti et intelligenti, Sanctitatem Suam omnem lapidem movisse apud Aulam Viennemensem per suos Apostolicos Nuntios, ut compositis omnibus, tibi tandem liber aditus aperiretur, ut in tuam dioecesim redire possis,

sed omnia incassum recidisse, ita ut si redires, periculum vitae Tibi immineret, etc., (Bunea o. c. p. 229).

Atât de puțin corespunde adevărului, că Papa ar fi secondat Curtea împărătească la înlăturarea Episcopului valah, încât prin scrisoarea adresată Nunțiuului din Viena la 31 Martie 1748 se fac imputări Sfântului Scaun, pentru ce nu a căutat să-l înlătore pe acesta, cu mijloace mai blânde, dela început?... (O. c. p. 228).

Regretăm, că cu ocazia serbărilor, nici unul din discursurile ținute nu a scos în evidență aceste fapte, și această insuficiență a dat naștere la comentarii nedorite de aranjatorii serbărilor.

Pusă la punct chestiunea cu ținuta Papei față de luptele Episcopului Micu-Klein, putem încodată să verificăm marele merit ce-l are Unirea noastră cu Roma: ea ne a dus la desrobirea națională și ea e singura noastră orientare de viitor, fie ca gintă latină, fie ca salvare împotriva panslavismului. Căci numai Biserica catolică a știut să dea episcopi luptători cu puterea lumească, în Antichitate pe un Hrisostom, pe Atanasie, pe un Ambrosie, în Evul Mediu atâția și atâția, iar în Epoca Modernă cele mai strălucite exemple de conștiința misiunii lor. Această conștiință de Episcop catolic a făcut din Inocențiu Micu ceea ce a fost el: luptător neînfriecat pentru adevăr, gata să-și dea viața pentru turma sa.

Dr. Nicolae Brînzeu

Școlile de selecționare

În zestrea biologică a Neamului Românesc au zăcut totdeauna cele mai valoroase forțe latente — și încă în pătura de jos, în țărâtime —, dar din vitrejia împrejurărilor și din lipsa mijloacelor n'au putut fi descoperite și exploatate, deci n'au ajuns la culmea creațiilor, pe planurile pentru cari au avut aptitudini.

Și a fost mare crimă atât din partea societății, cât și din a Națiunii, că au lăsat să piară în bezna întunerecului atâția Români excelenți, iar specialiștii de toate branșele și

Adevărurile lui Inocențiu Micu

Marile idei de renaștere desemnează etape luminoase în viața colectivităților. Ele apar la perioade distanțate. Coborâte din ceruri și purtate de bărbații aleși a lui Dumnezeu, sunt dătătoare de viață nouă și creatoare.

Inocențiu Micu Klein — înaintea tuturor premergător — a scris cu glas de buciom, cu lacrimi și cu suferință evanghelia deșteptării noastre naționale. Cutremurat de durerile neamului a scris marea pagină a trezirii lui la conștiință și mândrie, energii cari transformă un popor în națiune. A scris pagina adevărilor permanente „ale națiunii române din Ardeal”.

Primul adevăr: suntem cei mai numeroși și suntem cei mai vechi pe acest pământ. Numărul însă este putere numai atunci, dacă are lumina credinței, științei și vigoarei. Puterile neamului nostru nu sunt inferioare altor popoare.

Al doilea adevăr: pentru triumful idealului național, națiunea are nevoie de independență și libertate și de bărbați luminați, credincioși și jertfelnici.

Al treilea adevăr: afară de număr, de lumină de libertate și de conducere pentru îndeplinirea destinului, e necesară binecuvântarea cerului iar această binecuvântare se

coboară pe pământ prin Biserică și școală, instituții divine și umane.

Iată marile adevăruri care au devenit un testament sfânt pentru toți vlădicii transilvăneni. Iată marele adevăr care a devenit imperativ pentru toți fii neamului românesc din Ardeal dela opincă până la vlădică.

Roma nu l-a înțeles, Viena l-a trădat, iar Budapesta l-a persecutat.

Eroul a căzut ca în marile tragedii antice, dar adevărurile vestite de el au devenit stele conducătoare pentru neamul său.

Vlădici îmbrăcați în odăjdii de conducători spirituali și politici cu cărja și cu condeiul în slujba acestor adevăruri eterne ale națiunii și ale lui Dumnezeu.

Țărani mândri de originea lor, încrezători în destinul neamului, purtători cu vitejie al acestor adevăruri vecinice. Neamul întreg trezit la conștiință și demnitate națională.

Inocențiu Micu Klein a căzut ca neamul să se ridice. El a murit ca să învie. Morții trăesc în etern, dacă ideile și faptele lor trăesc în inimile generațiilor cari se succedeză. Ei trăesc în sufletele fiilor neamului și astfel asigură continuitatea celor mai sfinte legi ale vieții naționale. Ei trăesc și sunt cele mai fidele sentinele ale neamului. Eu cred în învierea eroilor martiri, eu cred în eternitatea învățăturii lor.

Inocențiu Micu Klein este între noi; și

este între noi și cu noi mai mult ca ori când în aceste vremuri.

Pe altarele Blajului se înalță azi fumul recunoștinții care ne cheamă să urmăm poruncile sfinte ale evangheliei a lui Inocențiu Micu Klein:

Universitatea, la această comemorare, ingenun hiază și în fața mormintelor din micul cimitir al Blajului, aducând închinare marilor apostoli ai neamului, mărturisind viguros credința și învățătura lor. În acelaș timp dă expresie dorinței unui neam ca și Inocențiu Micu Klein să odihnească în această cetate inexpugnabilă a românismului. Iatrea națiune așteaptă ca Inocențiu Micu Klein să se reîntoarcă în mijlocul neamului său, pe care așa de mult l-a iubit, pentru care așa de mult a luptat și a suferit.

Ingenunchiați și cu capul plecat în fața memoriei martirului erou Inocențiu Micu Klein cântăm:

„Ferițiți sunt cei persecutați pentru dreptate, pentru că a lor va fi împărăția cerurilor.

Fericit este și poporul român persecutat pentru dreptate, pentru că a lui va fi victoria finală”.

Dr. Iuliu Hațieganu

direcțiile de activitate: instrucție, comerț, meserii etc., i-am primit din alte părți, din străinătate — în mare parte, — plătindu-i enorm de scump și lăsându-i, să ducă în țări străine toate bunătățile, averea națională, — banul.

Așa a fost în trecut. Dar de ce să fie tot așa și în viitor?

Datorința celor în drept este a-i descoperi pe cei mai buni fii ai Neamului, a le cunoaște forțele latente, a le cultiva aptitudinile, a-i lăsa, a-i ajuta chiar, să se ridice la cât mai înaltă culme a creațiilor pe planurile, pentru cari au aptitudini. Doar atunci ar avea Neamul maxim folos de fiii săi.

Să se facă exploatarea rațională la maximum de randament al puterilor psihice ale tuturor membrilor Neamului e cerința prezentului.

Iar cerința viitorului este, ca, conform principiilor pedagogilor Terman, Ștefănescu Goangă, L. Rusu, A. Borza și I. C. Petrescu, cei mai buni elevi, elita școalelor Neamului, să fie educați și instruiți în școli speciale, cu internate, cari să le ofere cele mai bune condițiuni pentru dezvoltarea, instrucția și educația lor; să trăiască în colectivitate, cum a zis și Rousseau, și încă în colectivitate omogenă ca vârstă, inteligență și activitate.

Depistarea trebuie făcută după aspectul intelectual și manifestările de temperament cu impulsurile și caracterul elevilor.

Aceasta s'ar putea face prin selecționare cât de selectă, începând în școala primară. Învățătorul pe cei mai talentați elevi, aleși după metodele zilei de azi, i-ar recomanda pentru *școlile speciale de selecționare*, cari s'ar înființa pe județe, unde s'ar face a doua selecționare și îndrumare de către profesori pedagogi specialiști, cari pe fiecare ar îndruma în *școli de specialitate* conform ocupației, pentru care manifestă mai mare aplicare și talent.

În școala de selecționare din județ ar ajunge cei mai talentați fii de săteni din toate satele după recomandarea învățătorului, fiii orașenilor selecționați în primele 4 clase primare și toți fiii funcționarilor dela sate și orașe.

Aceste școli, precum și cele de specialități ar fi ale Statului, dar și confesiunile, unele instituții ori particulari ar putea să aibă și școli de selecționare și de specialități.

Așa Statul și-ar putea crește nu numai ofițeri, ci și dascăli, ingineri de toate ramurile, medici, magistrați, meseriași și neguțători de toate branșele etc. Pentru fiecare branșă ar fi școală specială cu elevi de elită, după specialitate.

În acest mod s'ar putea dezvolta inteligența în mod maxim pentru fiecare branșă și în toate școlile, respective în elevii tuturor școlilor.

După amintita selecționare în toate școlile ar ajunge populație omogenă din toate punctele de vedere, care ar fi dispusă la o emulație sub raportul inteligenței și al activității, fiind toți pe același plan și tinzând spre același țel, având același interes.

Interesul actualizează forțele latente și le potențiază și pe cele de slabă activitate, iar educatorul le poate dirija pe linia lor nativă toate forțele, dacă le cunoaște și le înțelege.

Selecționarea e tendința și interesul comun al oamenilor din timpuri îndepărtate, care e un proces natural. Procesul de selecționare stă la baza vieții sociale sub formă de tendințe și interese.

Dacă aceasta se va face, tot omul va

ajunge la locul potrivit lui și în tot locul va ajunge om potrivit locului. Atunci nu ar ajunge de ex. popă, cine numai de popă nu e bun și nu și-ar greși așa de mulți cariera.

Progresul națiunii atarnă dela îndrumarea elementelor ei, fiecare potrivit tendințelor și activității.

În școlile speciale și de specialitate pentru toate direcțiile de instrucție și educație, cu copii hotărâți, activi și inteligenți; dispunând de mediu corespunzător pentru forțele lor active și intelectuale, factorul educativ va contribui la cultivarea formelor de activitate, adecă a inteligenței — în modul cel mai radical.

E drept, că creșterea tineretului în așa mod l-ar costa mult pe Stat; școlile având să dea întreținerea completă și de îmbrăcăminte completă și uniformă elevilor, ca și la militărie ori ca la liceele militare. Cheltuielile s'ar putea acoperi însă destul de ușor. Ar trebui utilizate în acest scop veniturile unor bunuri sechestrate de Stat, apoi actualele burse și adausuri familiare. În urma, elevii ajunși în situații ar putea fi obligați la restituirea ajutoarelor primite.

În schimb, Neamul și Statul ar fi cel mai dobândit, căci, ar avea intelectuali și mai buni, decât cum am avut până acum, meseriași și neguțători de toate categoriile, de cari n'am avut și o fărâșime tot mai selectă, care s'ar ști folosi de toate invențiile și descoperirile secolului, în care trăim, conduși fiind întru toate de fiii Neamului, nu de străini, ca'n trecut. — Atunci va fi România a Românilor.

Ioan Tămașu

inv. dir. — Holod-Bihor

Știri mărunte

Ziariști români la Sofia. Luniă trecută d. Alex. Marcu, subsecretar de Stat la departamentul Propagandei, cu un grup de ziariști, conduși de d. dr. Cosma, consilier ministerial, au asistat, în capitala Bulgariei, la serbările tineretului bulgar de praznicul SS. Metodiei și Ciril. Cu acest prilej ministrul Sefagimoff a dat alor noștri decorațiile ce le acordase regele Boris, și s'au rostit cuvântări ocazionale.

Festivitate românească la Padova. Academia Română a încredințat Universității din Padova bustul de marmoră al stolnicului *Constantin Cantacuzino*, care fusese, pe vremuri, student al acelei universități vestite. Prof. *Carlo Audi*, rectorul universității, a salutat delegații Academiei Române în numele căreia a răspuns d. *Vasilescu-Carpen*. Au mai cuvântat cu această ocazie: dd. *N. Crețu*, secretarul general al ministerului Culturii Naționale și savantul prof. *N. Cartoian*, relevând însemnătatea stolnicului C. Cantacuzino sub diferite aspecte.

Locale. Dumineca viitoare, de praznicul Pogorții Sf. Spirit, va predica în catedrală I. P. S. *Valeriu Traian* despre: Sf. Spirit ca izvor al vieții supranaturale și focar al sufletelor, iar Luniă viitoare, a doua zi de Rusalii, va predica pâr. *Dumitru Neda*, canonic mitropolitan, despre: Darurile Sf. Spirit.

— *Ziua Eroilor* s'a sărbătorit cu toată pietatea. După sf. liturghie din catedrală, elevii și elevele tuturor școalelor, cu multime mare de credincioși aparținând tuturor claselor sociale, au purces în procesiune solemnă la Cimitirul comunal unde II. Sa Dr. *Victor Macaveiu*, în sobor de preoți, a slujit un *parastas* pentru odihna sufletelor Eroilor Neamului, iar d. colonel *Fărcașu*, după ce s'au ctit pomelnicele celor căzuți pe câmpurile de luptă, a rostit un emoționant cuvânt ocazional.

Sinodul protopopesc dela Arad. Joi, în 15 Aprilie a. c., a avut loc la Arad sinodul de primăvară al preoților, ținut sub prezidiul P. On. Dr. T. Voștinariu, protopop tractual, participând toți preoții. — Dimineața la orele 7 preoții participanți, împreună cu maicile preotese, s'au mărturisit, cele-

brându-se apoi sf. Liturghie în săbor, la care s'au împărțit toți cei de față. — Ședința s'a ținut la orele 10, pe care a deschis-o Pâr. Protopop, ținând cu acest prilej o cuvântare despre apostolatul vremii, care astăzi cere eforturi dublate. Prezent pe noii preoți ai tractului, Iosif Vezoc și Zaharia Brehariu. Se expediază apoi o telegramă omagială Preasfințitului Episcop al Lugojului. — Pâr. *Florea Popoviciu* își citește raportul asupra temelor școlare lucrate de frații preoți despre: „Motivul pentru cari Biserica împiedecă matrimoniile mixte”. Pâr. *Iosif Stoica* prezintă raportul despre noua „Lege de funcționare și organizare a Consiliilor de colaborare și a Sfaturilor Comunale”, constatându-se cu satisfacție, că preoții bisericii noastre au fost menținuți în aceleași drepturi cu frații celorlalte biserici naționale. — Pâr. Protopop dă apoi câteva îndrumări și comunică ordinea circulației episcopicești, după care se închide ședința, urmând masa comună. (P. Micu).

Invenție senzațională. După cum scriu gazetetele — bună orară „*Timpul*” — prof. *Angelo Manfredi* din Roma ar fi realizat o ușurare considerabilă pentru orbi, prin invenția sa: *un sistem de curent sonor*. Se spune, anume, că dacă se trece cu un anumit grătar peste literele în relief ale unui text special pentru orbi, cuvintele sunt auzite printr'un dispozitiv de căști microfonice, aplicate la ureche. Fiecare pagină de acestea cuprinde până la 400 de cuvinte.

Visul poporului din Peninsula Iberică. Șeful tineretului spaniol, d. *Eloia*, vorbind deunăzi la întrunire în San Sebastian, a declarat că trei sunt scopurile pe cari trebuie să le urmărească toți buni fii ai Peninsulei Iberice: 1. Dominarea Strămtorilor; 2. Alianța cu Portugalia și 3. Unirea tuturor țărilor hispano-americeane.

Telefonul „Unirii”

Onișor, Gura Humorului. Am primit 900 Lei în contul abonamentului pe 1942 și 1943. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

Am primit abonamentul pe 1943: Miclea Petroseni, Parohia rom. unită Petroseni, Rectorul Institutului Lugoj, Oficiul parohial Crișcior, Georges Săcădate, S. Luca Iași.

C. Lupea, Cugir. Chităm primirea abonamentului pe 1942.

T. Drăgan, Sibiu. Am primit 550 Lei, abonamentul pe 1942 și 1943.

S. Poșiar, Oravița. Confirmăm primirea sumei de Lei 600, abonament pe 1942 și 1943.

I. Dejeu, Pocola. Vă rugăm să scuzați, a fost greșeală. Toate sumele indicate în scrisoare le-am primit. Sunt achitate amândouă abonamentele.

Oficiul parohial Pădureni. Fără să știm de aceeași Parohie, la noi era înregistrat și Lighed Pădureni. S'a îndreptat greșala. Vă mulțumim pentru informație și Vă rugăm să scuzați.

Ing. E. Rațiu, Brașov. Abonamentul s'a ctit cum ne-ați indicat în scrisoare. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

Oficiul parohial Târnova. Suma de 1600 Lei am primit-o. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

S. Voisăan, Deva. Am primit 300 Lei. Mai avem de plată pe anul curent încă 200 Lei.

P. Cooară, Ceanul-Mare. Am primit 400 Lei în contul abonamentului pe 1943. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

Dr. A. Dobrescu-București. Vă mulțumim din toată inima pentru suma de 3000 lei, ce ați binevoit a ne da în contul abonamentului gazetei pe anul curent.

Am primit în contul abonamentului pentru susținerea gazetei: L. Gherman, București 500 lei, Dr. Eug. Duma, București 500 lei, I. Chira, Reșița 500 lei, R. Rusu Roman 600 lei. Exprimăm sincere mulțumiri.

P. Gubani-Jamul-mare. Am primit 750 lei, abonament pe 1941-1943.

Dr. Fodor-București. Am primit 1100 lei, abonament pe 1938-1943.

Lcol. Pascuțiu-Cugir. Confirmăm primirea abonamentului pe 1942.

T. Tomaziu-Clopodia. Chităm primirea sumei de lei 750, abonament pe 1941-1943.

Cinema „Aro”-București. Confirmăm primirea sumei de lei 300, abonament pe 1943.

Dr. Mihalca-Radna. Am primit 1000 lei. Abonament pe 1941-1943. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

Oficiul parohial-Vintire. Am primit suma de 1100 lei, în contul abonamentului. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

M. Busa-Deva. Am primit abonamentul pe 1942.

Oficiul parohial-Lita. Am primit 650, din contul 450 pe anii 1941 și 1942, iar restul pe 1943.